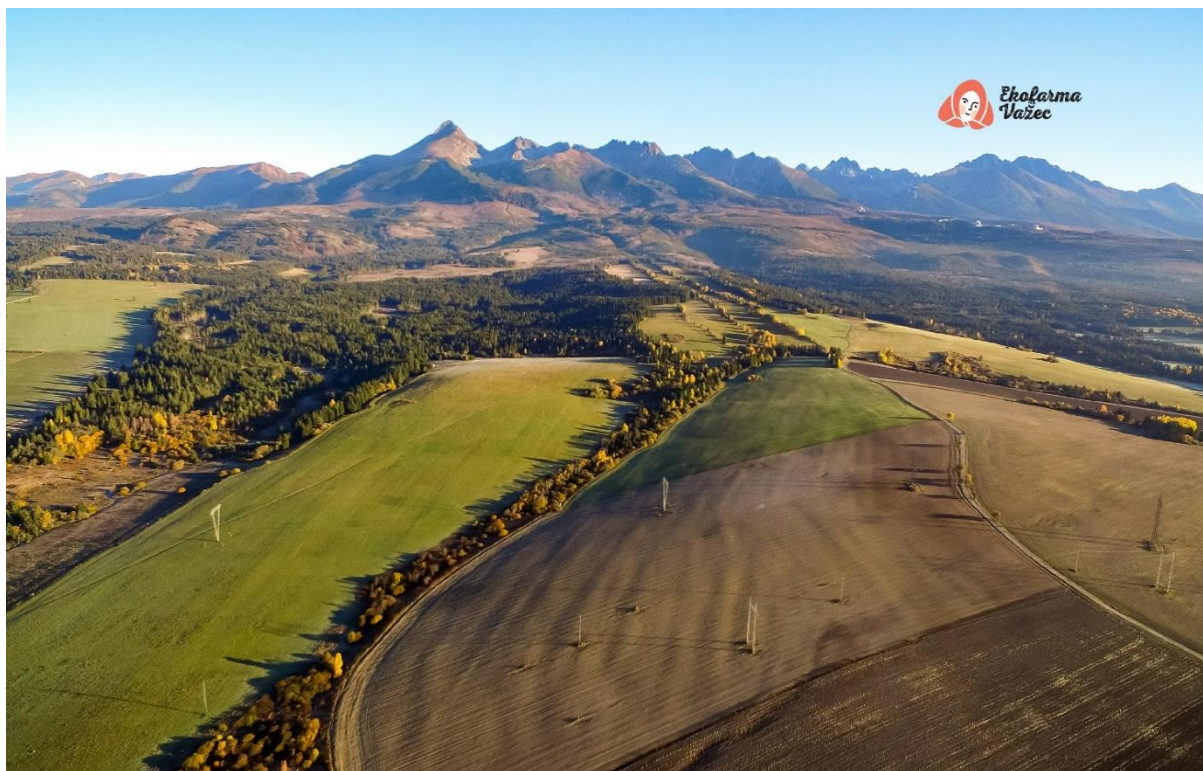

Výroční správa
Poľnohospodárske družstvo Važec

ZA ROK 2022

SME CERTIFIKOVANOU EKO FARMOU

NA SEVERE SLOVENSKA

Ekologické hospodárstvo či hospodárenie priateľské k prírode je nám blízke a aj z týchto dôvodov sme od roku 2005 **certifikovanou EKO farmou**.

Poloha medzi Tatranským národným parkom a Národným parkom Nízke Tatry našu farmu priam predurčuje na ekologické hospodárenie v súlade s prírodou. To, že sa nachádzame aj v chránených územiach, pre našich farmárov znamená hospodárenie v duchu environmentálnej udržateľnosti.

Na poľnohospodárskom družstve Važec vychádzame z rysov krajiny. Jedným z dôležitých faktorov pri ekologickom hospodárení je klíma a nadmorská výška. Priemerná nadmorská výška pôdy nášho družstva je cez 900 m.n.m. čo nás radí medzi najvyššie položené ekofarmy na Slovensku.

V duchu ekologického hospodárstva sa staráme o viac ako 1000 ks hovädzieho dobytku a viac ako 1000 oviec. Na vyše 1 834 hektároch poľnohospodárskej pôdy, ktorú obrábame ekologickým spôsobom, dopestujeme každoročne dostatok krmiva pre naše zvieratá. Pasienkové plochy, sústredené čo najbližšie k družstvu, sú určené najmä pre dojnice. Horské pasienky využívame na pasenie mladého dobytku a na lúkach dorábame objemové krmivo na zimu.

BIO kvality sa držíme aj pri **vlastnej výrobe syrov, bryndze, mäsa, zemiakov** či ďalších **výrobkov z kravského a ovčieho mlieka**.

SKVELÁ CHUŤ

OBSAH:

1. O spoločnosti	7
1.1. Spoločníci spoločnosti.....	7
1.2. Orgány spoločnosti	7
1.3. Hlavný predmet činnosti spoločnosti	8
1.4. Neobmedzené ručenie	8
1.5. Organizačná zložka v zahraničí	8
1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja	8
1.7. Vývoj a stav, v ktorom sa spoločnosť nachádza	9
1.8. Finančné ukazovatele	10
1.9. Stav finančnej situácie	19
1.10. Udalosti, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia	19
1.11. Konsolidovaná účtovná závierka.....	19
2. Predpokladaný budúci vývoj	19
3. Vplyv činnosti družstva na životné prostredie.....	20
4. Vplyv činnosti družstva na zamestnanosť	21
5. Záver.....	22

Prílohy:

Príloha č. 1 - Správa nezávislého audítora

Príloha č. 2 - Účtovná závierka podnikateľov v podvojnóm účtovníctve

Príloha č. 3 - Poznámky k účtovnej závierke

1. O spoločnosti

1.1. Spoločníci spoločnosti

Družstvo je dobrovoľným združením a založili ho členovia, ktorí vložili do spoločnosti svoje stroje, sadivá, osivá, pôdu, zvieratá, pracovnú silu, neskôr členský vklad v slovenských korunách. V roku 1993 na základe nových zákonov, Družstvo Važec prešlo transformáciou a vydalo oprávneným osobám podielové listy, ktorými sa zadefinovali majetkové práva. Družstevný podielnícky list je cenným papierom, s ktorým sú spojené práva jeho majiteľa v postavení oprávnenej osoby, s rovnakými právami ako pre členov.

Poľnohospodárske družstvo Važec, Urbárska 72, 03261 Važec, IČO: 00195782 (ďalej len „družstvo“) vzniklo podľa vzorových stanov vyhlásených v Ú. v. zo dňa 25.3.1953, čiastka 43 a uznesením ustanovujúcej členskej schôdze konanej dňa 23.1.1960 a do Obchodného registra bola zapísaná 23.1.1960 (Obchodný register Okresného súdu Žilina, oddiel Dr., vložka č.182/L).

1.2. Orgány spoločnosti

Najvyšším orgánom spoločnosti je **členská schôdza**, tvoria ho riadni individuálni členovia a delegovaní zástupcovia družstva.

Do jeho pôsobnosti patrí meniť stanovy, voliť a odvolávať členov predstavenstva, členov kontrolnej komisie, členov družstevnej rady, schvaľovanie riadnej, mimoriadnej alebo konsolidovanej účtovnej závierky a rozhodnutie o rozdelení zisku alebo úhrade strát, rozhodnutie o zvýšení alebo znížení zapisovaného základného imania a o výške členských vkladov, rozhodnutie o základných otázkach koncepcie a rozvoja družstva, rozhodnutie o splynutí, zlúčení, rozdelení, zrušení Družstva alebo zmene právnej formy, rozhodnutie o likvidácii Družstva. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a stanovami družstva PD Važec.

Členská schôdza sa zvoláva najmenej raz za rok.

Družstvo vykonáva svoju činnosť samostatne a na vlastný účet, pritom na seba berie primerané hospodárske riziko.

Za Družstvo navonok konajú členovia predstavenstva družstva:

- ***Predstavenstvo:***

Ing. Matúš Hoško – predseda predstavenstva

Ing. Milan Špak – podpredseda predstavenstva

Tomáš Bartko – člen predstavenstva

Kontrolná komisia je oprávnená kontrolovať všetku činnosť družstva; prerokúva sťažnosti jeho členov, a pokiaľ tak určujú stanovy, tiež pracovníkov, upozorňuje na nedostatky a vyžaduje nápravy. Zodpovedá iba členskej schôdzi a je nezávislá od ostatných orgánov družstva.

- **Kontrolná komisia:**

Ján Motko

Rastislav Ilavský

Michal Michalko – predseda kontrolnej komisie

1.3. Hlavným predmetom, ktorým sa družstvo od svojho založenia, až po súčasnosť zaoberá je

- **Polnohospodárska výroba,**

Ostatné činnosti družstva sú:

- výroba mliečnych výrobkov
- mäsiarstvo
- ubytovacie služby v rozsahu voľných živností
- obchod s tovarom všetkého druhu v rozsahu voľných živností
- pohostinská činnosť
- neverejná cestná nákladná doprava
- ťažba piesku
- murárske práce
- stolárstvo

Polnohospodárske družstvo Važec je od roku 2005 certifikovanou Eko farmou s dlhoročnou históriou sústredenou na chov kráv a oviec. V súlade s ekológiou vyrába vlastné tradičné slovenské Bio výrobky z kravského a ovčieho mlieka s fantastickou chuťou a kvalitou, bio mäso a bio mäsové výrobky od ekologicky chovaných zvierat.

1.4. Neobmedzené ručenie

Družstvo PD Važec je právnickou osobou, nezodpovedá za záväzky iných právnických subjektov a nie je neobmedzene ručiacim spoločníkom v iných účtovných jednotkách.

1.5. Organizačná zložka v zahraničí

Družstvo Važec nemá kapitálovú účasť v zahraničí, nekontroluje podnik v zahraničí a nemá vytvorenú organizačnú zložku v zahraničí.

1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Naša spoločnosť nie je zapojená do realizácie projektu výskumu a vývoja. V roku 2022 nevynaložila a neuplatnila náklady spojené s týmto predmetom plnenia

1.7. Vývoj a stav, v ktorom sa spoločnosť Poľnohospodárske družstvo nachádza

Najvýznamnejšie problémy družstva ako aj malých a stredných podnikov na Slovensku sú:

- nedostatočný dopyt a hľadanie zákazníkov - je podľa prieskumov takmer dva krát viac problémov ako v krajinách EÚ
- prístup k získaniu finančných zdrojov má na Slovensku nejednoznačné pravidlá a získanie je neisté
- dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily a pracovnej sily všeobecne
- regulačný rámec ovplyvňujúci podmienky na podnikanie.
- vysoké výrobné náklady a náklady na pracovnú silu
- silné konkurenčné prostredie

vnútorná úroveň družstva	
silné stránky	slabé stránky
veľký rozsah hodnotného environmentálneho majetku veľký podnikateľský subjekt, konkurencieschopný farmárskemu systému silný komerčný výrobca reálny proces štrukturálnej zmeny mladá veková štruktúra a kvalifikovaný stav pracovnej sily moderná technika program rozvoj vidieka rozsiahle lúky kvalitná voda	zastaralé a opotrebované budovy nedostatok investícií do možností zvyšovania pridanej hodnoty v oblasti spracovania potravín rozptýlené vlastníctvo pôdy nesolventnosť farmárskych subjektov nedostatočne rozvinutá finančná štruktúra, ktorá nie je prispôsobená špecifickým podmienkam a potravinárstvu nízka produktivita práce
vonkajšia úroveň družstva	
príležitosti	ohrozenia
dodržiavanie požiadaviek EU vo výrobných procesoch na poli európskej kvality a hygienických smerníc pre vstup na trh EU zainteresovanie mladých ľudí do aktívnych činností budovanie zariadení v prírodnom prostredí budovanie agroturistiky a voľnočasových aktivít poľnohospodárstvo priateľské k životnému prostrediu zavádzanie marketingových aktivít	sociálne odlúčenie vidieka neschopnosť vytvoriť všeobecný ekonomický a sociálny rozvoj regiónu nízka mobilita pracovnej sily nedoriešené financovanie poľnohospodárstva Klimatické podmienky

1.8. Finančné ukazovatele PD Važec

Zdrojom finančných ukazovateľov PD Važec je účtovná závierka, príloha č. 2. tejto výročnej správy. PD Važec má povinnosť overenia účtovnej závierky nezávislým audítorom, pre rok 2022 bola členskou schôdzou na overenie účtovnej závierky schválená spoločnosť AZ AUDITING, s r.o., Bratislava, IČO: 50624504

• Neobežný majetok PD Važec

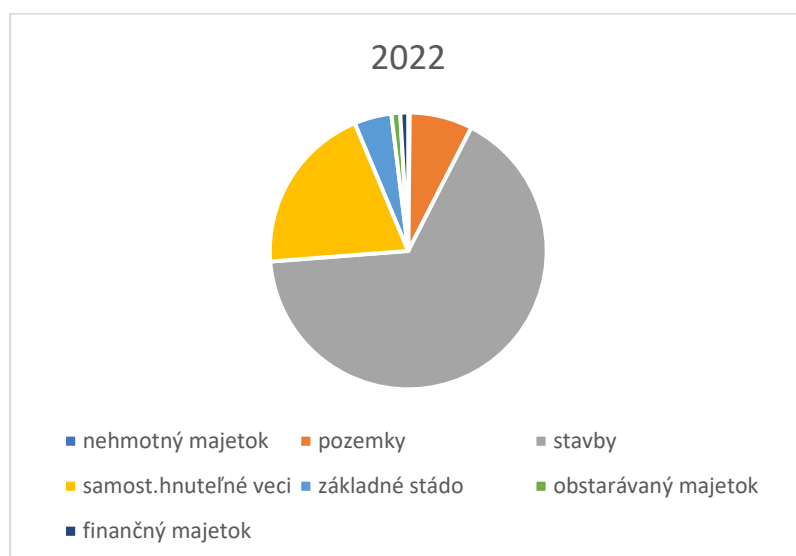
V roku 2022 spoločnosť PD Važec investovala do dlhodobého majetku spoločnosti nasledovne:

- Do strojov a zariadení 738 146 Eur
- Oprava silážnych jám 116 178 Eur
- Nákup zvierat 9 366 Eur
- Nákup pôdy 25 184 Eur
- Preradenie zvierat do základného stáda 148 548 Eur

K 31.12.2022 PD Važec malo takúto štruktúru neobežného majetku:

Štruktúra neobežného majetku k 31.12.2022

	2022
nehmotný majetok	5 972
pozemky	451 040
stavby	4 061 961
samost.hnuteľné veci	1 220 992
základné stádo	266 686
obstarávaný majetok	63 121
finančný majetok	97 909
DHM odpisovaný	0
spolu	6 167 681

- **Obežný majetok PD Važec**

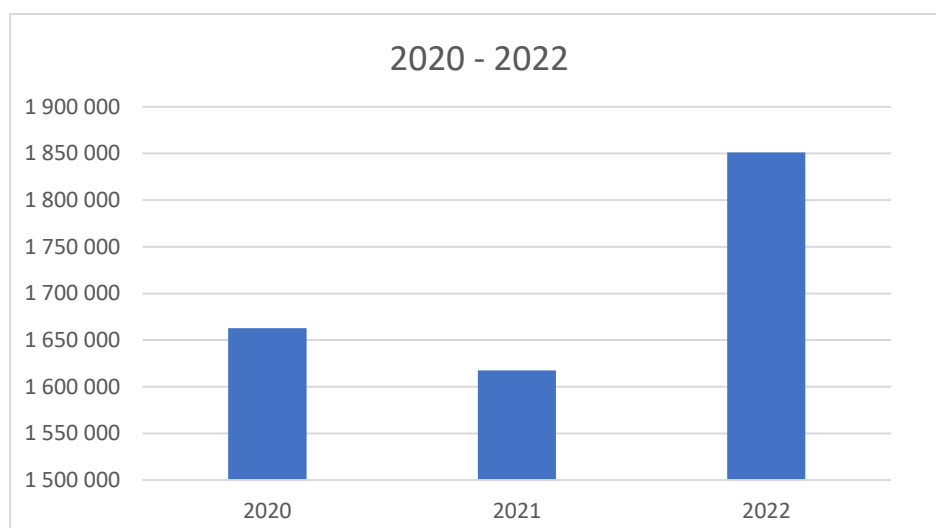
Zásoby

Stav zásob spoločnosti medziročne narástol. K 31.12.2022 oproti minulému roku, spoločnosť PD Važec zvýšila celkový stav zásob o 233 625 Eur, predovšetkým stav mladých zvierat.

Stav zásob 2020 – 2022

Stav zásob 2020 - 2022

	2020	2021	2022
spolu	1 662 683	1 617 576	1 851 201
materiál	102 305	132 930	134 683
nedokončená výroba RV	283 973	392 627	395 485
výrobky	695 893	474 617	479 144
zvieratá	573 810	612 196	835 790
Tovar	6 702	5 206	6 099
Poskytnuté preddavky na nákup zásob	0	0	0

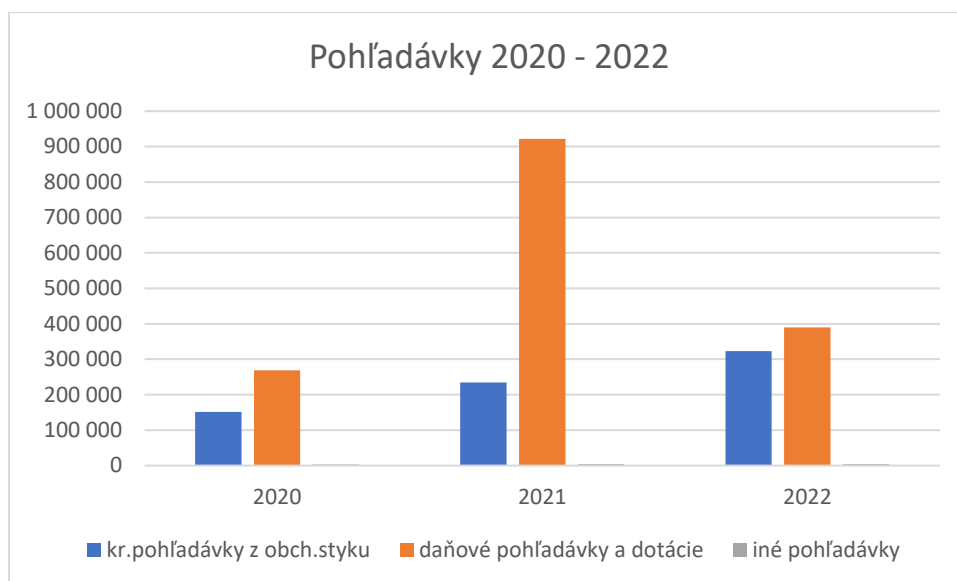
Pohľadávky

Stav krátkodobých pohľadávok z obchodného styku k 31.12.2022 oproti minulému roku, vzrástol o 88 225 Eur.

Daňové pohľadávky a dotácie k 31.12.2022 oproti minulému roku klesli o 532 163 Eur.

Krátkodobé pohľadávky 2020 - 2022

	2020	2021	2022
kr.pohľadávky z obch.styku	151 174	234 360	322 585
daňové pohľadávky a dotácie	269 142	921 688	389 525
iné pohľadávky	2 973	3 950	3 885
spolu	423 289	1 159 998	715 995

PD Važec k 31.12.2022 vykazuje opravné položky vytvorené k nedobytným pohľadávkam v hodnote 11.576,- eur.

• **Zdroje financovania spoločnosti v roku 2022**

V roku 2022 spoločnosť PD Važec uzatvorila nové zmluvy o úvere, z ktorých získala peňažné prostriedky v sume 1 113 100 Eur.

Ďalšie finančné prostriedky získala spoločnosť z vyplatených investičných dotácií na poľnohospodárstvo v sume 1 069 174 Eur, podľa tabuľky nižšie.

Finančné prostriedky na plynulý chod prevádzky poskytla spoločnosť A.B.F. Invest v sume 95 000 Eur.

Družstvo čerpalo prostriedky z výnimočnej pomoci v dôsledku sucha vo výške 143 765 eur.

Dotácie

PD Važec každoročne žiada o priame podpory, ktoré sa vyplácajú zo štátneho rozpočtu SR a refundujú z rozpočtu EU, na chov jariek, bahníc a kôz, na výkrm vybraných kategórií hovädzieho dobytku, na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka, na horské oblasti s prírodnými obmedzeniami.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame vývoj vyplácania priamej podpory pre PD Važec za roky 2020 - 2022

Priame podpory pre poľnohospodárstvo 2020 - 2022

	2020	2021	2022
SPOLU	910 805	1 023 300	996 830
na plochu	210 679	206 701	195 686
poľn.postupy na klímu a živ.prost.	115 372	116 778	114 821
chov bahníc, jariet a kôz	15 755	13 565	13 110
výkrm vybr.kateg.hovädzí dobytok	30 437	32 380	31 450
kravy na mlieko	87 126	89 966	93 076
vybr. Oblasti s iné obmedzenia	165 786	224 850	218 876
ekologické poľnohosp	147 763	200 133	194 431
agroenviromentálno-klimatické opatr	64 878	57 230	55 603
finančná disciplína	8 116	11 742	7 694
dobré životné podmienky zvierat	38 351	43 729	46 780
chov ohrozených druhov zvierat	18 360	18 330	18 330
VDJ dobytie jednotky	8 554	7 895	6 973

Záväzky

Záväzky predstavujú cudzie zdroje krytia, ktoré spoločnosť musí v budúcich rokoch splatiť. Celkovo spoločnosť PD Važec k 31.12.2022 oproti minulému roku zvýšila stav dlhodobých záväzkov o 550 247 Eur a krátkodobé záväzky zvýšila stav o 219 587 Eur.

Stav záväzkov z dlhodobého bankového úveru zvýšila o 40 553 Eur, z krátkodobého leasingu znížila stav o 17 217 eur, bežné bankové úvery znížila o 443 826 Eur.

Zvýšila stav záväzkov z dlhodobého leasingu a spotrebných úverov o 489 355 Eur, krátkodobé záväzky z obchodného styku zvýšila o 68 745 Eur.

Záväzky 2020 - 2022

	2020	2021	2022
Dlhodobé záväzky	1 356 902	1 512 328	2 062 575
dlhodobé z leasingu a spotr.úveru	120 442	116 996	606 351
sociálny fond	38 253	38 879	42 572
odložený daňový záväzok	291 331	268 572	285 218
dlhodobý bankový úver	906 876	1 087 881	1 128 434
Krátkodobé záväzky	3 292 706	4 038 391	3 818 804
krátkodobé leasing	83 856	60 717	43 500
kr.z obch.styku	528 588	519 767	588 512
voči spoločníkom a prepoj. osobám	215 206	214 868	214 673
voči zamestnancom	43 428	49 205	54 188
daňové a sociálne odvody	58 740	94 645	59 800
ostatné krátkodobé	1 469 203	1 634 671	1 833 120
rezervy	58 362	59 530	63 849

Bežné bankové úvery PD Važec k 31.12.2022 predstavovali:

- kontokorent VÚB 399 138 Eur,
- kontokorent TB 97 909 Eur,

• Čistý pracovný kapitál

V nasledujúcej tabuľke zobrazujeme čistý pracovný kapitál PD Važec za roky 2020 – 2022. Čistý pracovný kapitál predstavuje majetok družstva po odpočítaní jeho záväzkov.

Krátkodobé zdroje

názov	2020	2021	2022
zásoby	1 662 683,0	1 617 576,0	1 851 201,0
krátk. pohľ.z obhc.st	151 174,0	234 360,0	322 585,0
kr.daňové pohľ.a dot	269 142,0	921 688,0	389 525,0
iné kr.pohľ	2 973,0	3 950,0	3 885,0
finančné účty	8 399,0	11 600,0	10 044,0
krátk.záv. Z obch.st	-528 588,0	-519 767,0	-588 512,0
záv.voči zamestn	-43 428,0	-49 205,0	-54 188,0
záv.voči soc poist	-38 412,0	-68 187,0	-44 763,0
kr.daňové záv.	-20 328,0	-26 458,0	-15 037,0
kr.iné záv. (Leas.pôž.)	-1 553 059,0	-1 695 388,0	-1 876 620,0
kr.záv voči spol. zdr.	-155 206,0	-154 868,0	-154 673,0
záv.voči Luky	-60 000,0	-60 000,0	-60 000,0

bežné bank úvery	-835 323,0	-1 404 988,0	-961 162,0
Suma	-1 139 973	-1 189 687	-1 177 715

Dlhodobé zdroje

	2020	2021	2022
neobežný majetok	5 984 143,00	5 776 291,00	6 167 681,00
Zákl.imanie	-436 831,00	-436 831,00	-436 831,00
kapitálové fondy	-1 588 242,00	-1 588 242,00	-1 566 668,00
rezervné fondy	-1 411 543,00	-1 410 177,00	-1 431 243,00
strata min.rokov	1 018 634,00	1 434 269,00	1 678 796,00
strata bežného roka	345 543,00	244 527,00	48 917,00
dlh.záv. Ost. (leas...)	-120 442,00	-116 996,00	-606 351,00
záväzky zo soc.fondu	-38 253,00	-38 879,00	-42 572,00
odložený daň.závazok	-291 331,00	-268 572,00	-285 218,00
dlhodobé bank.úvery	-906 876,00	-1 087 881,00	-1 128 434,00
suma	2 554 802,00	2 507 509,00	2 398 077,00

• Výnosy

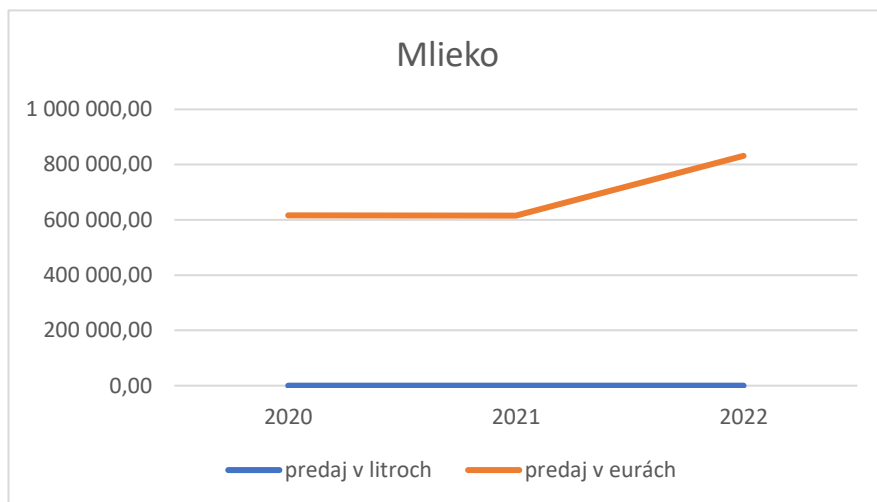
Rozhodujúce pre poľnohospodárov je vývoj cenových hladín poľnohospodárskych komodít, ktoré ovplyvňujú ich tržby a celkové príjmy

MLIEKO

Tržby za predaj kravského mlieka v PD Važec tvoria najdôležitejšiu zložku príjmu hotovostných financií. Tržby za mlieko predstavujú takmer 41 % všetkých tržieb družstva. Ceny na trhu za nákup surového kravského mlieka od poľnohospodárskych družstiev začali v roku 2020 medzimesačne rásť, ale napriek zvyšovaniu nepokrývajú náklady na jeho výrobu. V nasledujúcej tabuľke a grafe zobrazujeme pohyb predaja mlieka PD Važec v litroch, eurách a vývoj ceny mlieka za 1 liter.

Mlieko

	2020	2021	2022
predaj v litroch	1 690 115	1 613 830	1 767 901
predaj v eurách	615 766	615 373	834 700
prepočet ceny na 1 l mlieka	0,3643	0,3799	0,4708

Z uvedených ukazovateľov vidíme, že cena za liter mlieka oproti minulým obdobiam začala stúpať, čo sa pozitívne prejavilo na tržbách.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad zložiek čistého obratu v PD Važec za roky 2020 – 2022

Čistý obrat 2020 – 2022

	2020	2021	2022
mlieko	615 766	615 373	834 700
syrové výrobky	287 462	281 681	305 210
mäso	251 603	246 767	307 105
rastlinná výroba a zemiaky	29 528	36 256	43 438
živočíšna výroba a zmena stavu	532 221	244 840	486 021
služby a ostatné tržby	59 354	123 161	188 349
tovar bufet	233 888	249 762	271 143
spolu	2 009 822	1 797 840	2 435 966

Najväčšiu zložku tržieb v roku 2022, ako aj minulé roky, predstavovali tržby za predaj kravského mlieka, (34 % z čistého obratu).

Tržby za predaj mlieka v roku 2022 sa oproti roku 2021 zvýšili o 219 327 Eur z dôvodu nárastu priemernej ceny ale aj predaja väčšieho množstva mlieka o 154 071 litrov.

Tržby z bitúнку za rok 2022 vzrástli o 60 338 Eur. Predaj mäsa sa už dobre etabloval na trhu a zároveň boli znova plne otvorené prevádzky Gastro aj školy, ktoré boli z dôvodu COVID19 zatvorené.

Rastlinná výroba v roku 2022 predala vlastné zemiaky a iné produkty v hodnote 43 438 Eur.

Prioritou PD je odovzdávanie zvierat do vlastného bitúнку. Iba vyradené kusy idú na predaj.

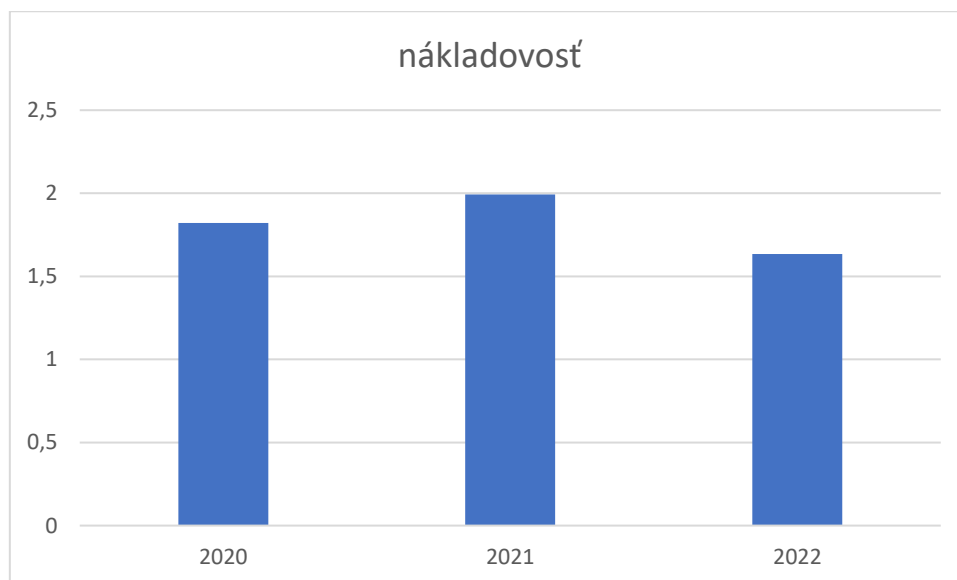
Tržby za predaj tovaru v bufete v roku 2022 oproti roku 2021 vzrástli o 21 381 Eur.

- **Náklady**

Na zabezpečenie plynulej prevádzky, družstvu vznikajú nevyhnutné a iné potrebné náklady. Nákladovosť k čistému obratu v roku 2022 oproti roku 2021 klesla o 18 %.

nákladovosť k čistému obratu 2020 -2022

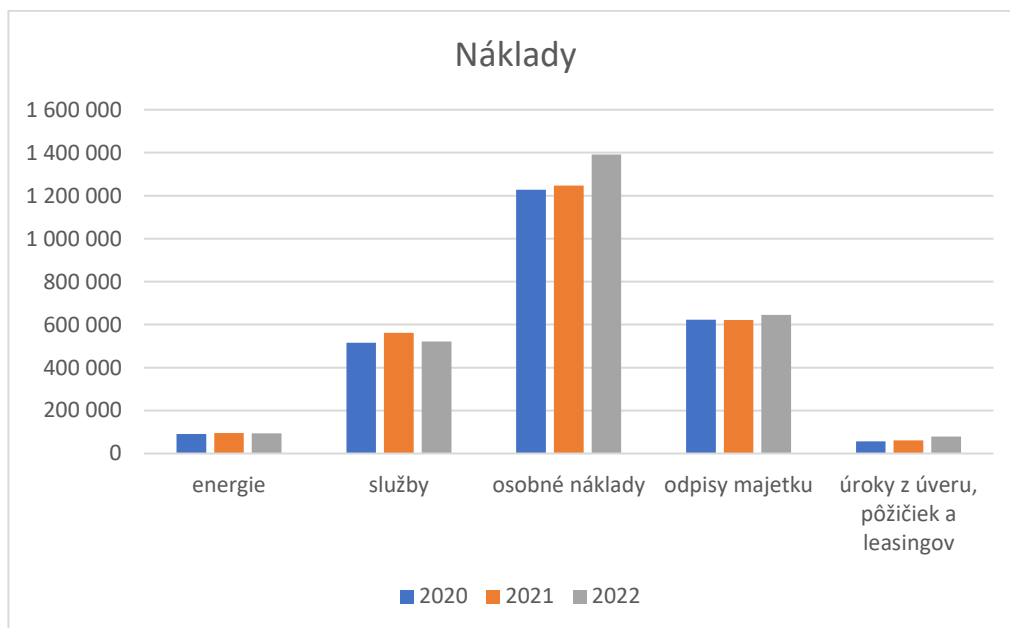
	2020	2021	2022
nákladovosť	1,8209	1,9925	1,6338
náklady	3 659 780	3 582 254	3 980 001
čistý obrat	2 009 822	1 797 840	2 435 966

V nasledujúcej tabuľke a grafe uvádzame vývoj vybraných položiek nákladov za roky 2020 – 2022

Náklady 2020 - 2022

	2020	2021	2022
náklady na prevádzku spolu	3 596 304	3 510 623	3 885 273
z toho:			
energie	91 376	94 805	93 825
služby	515 428	561 814	521 953
osobné náklady	1 227 862	1 247 378	1 391 637
odpisy majetku	622 871	620 710	645 651
finančné náklady spolu	63 476	71 631	94 728
z toho:			
úroky z úveru, pôžičiek a leasingov	56 293	60 806	79 477

Náklady na prevádzku družstva za rok 2022 oproti roku 2021 vzrástli o 374 650 Eur.

Najväčšiu položku zo všetkých nákladov predstavujú osobné náklady.

V roku 2022 predstavovali 36 % z prevádzkových nákladov.

Osobné náklady v roku 2022 oproti roku 2021 vzrástli o 144 259 Eur.

Na nákup služieb družstvo v roku 2022 oproti roku 2021 vynaložilo menej o 39 861 Eur.

Náklady na úroky z úverov a leasingov vynaložilo družstvo v roku 2022 oproti roku 2021 o 18 671 Eur viac.

1.9. Stav finančnej situácie PD Važec

- **Ukazovatele výnosnosti**

Ukazovateľ výnosnosti vychádza z lepšieho hospodárskeho výsledku. Strata v roku 2022 oproti roku 2021 je nižšia o 195 610 Eur.

Ukazovatele výnosnosti

	2020	2021	2022
EBITDA	333 621	436 989	676 211

- **Návrh na rozdelenie zisku**

Členská schôdza konaná 29.11.2022 schválila návrh na preúčtovanie straty z roku 2021, v plnej výške 244 527 Eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých rokov.

Vedenie spoločnosti predloží návrh na preúčtovanie straty z roku 2022 v plnej výške 48 917 Eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých rokov na schválenie členskej schôdzy.

1.10. Udalosti, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia

Po 31. decembri 2022 nenastali také udalosti, ktoré by si vyžadovali zverejnenie alebo vykázanie v účtovnej závierke alebo vo výročnej správe za rok 2022.

1.11. Konsolidovaná účtovná závierka

Poľnohospodárske družstvo Važec je materskou účtovnou jednotkou pre spoločnosť BPS Važec s r.o. a nemá povinnosť zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku. Podmienky pre zostavenie konsolidovanej účtovnej závierky neboli splnené, na základe individuálnej účtovnej závierky PD Važec a individuálnej účtovnej závierky BPS Važec, nedosiahla celková suma majetku 24 miliónov Eur, čistý obrat nebol vyšší ako 48 miliónov Eur a priemerný prepočítaný počet zamestnancov za účtovné obdobie nepresiahol 250, z toho dôvodu družstvo konsolidovanú účtovnú závierku nezostavuje.

2. Predpokladaný budúci vývoj

Podľa finančných predpovedí na rok 2023 vieme, že ceny energií, komodít i služieb sa budú stále meniť a kopírovať stav trhu.

Náklady na zamestnancov budú v roku 2023 vyššie, nielen z dôvodu zvyšovania minimálnej mzdy ale aj povinných príplatkov a iných povinných platieb ako príspevok na rekreáciu, kúpeľnú liečbu a podobne.

Nákupná cena za liter kravského mlieka od poľnohospodárov predpokladá v roku 2023 mierne neustále znižovanie oproti roku 2022.

Podľa analýz Slovenského hydrometeorologického ústavu sa každým rokom otepľuje a zrážok ubúda alebo sú veľmi nárazové a výdatné. To so sebou následne prináša sucho, ktoré nám bude vyprázdňovať studne a znižovať úrodu alebo záplavy. V každom prípade to prinesie väčšie riziko pre poľnohospodárstvo.

V nasledujúcich rokoch sa bude PD Važec zameriavať na predchádzanie problémov, ktoré všeobecne hrozia z klimatických zmien, skleníkových efektov, z nedostatku vody, z globálneho otepľovania a všeobecnej hrozby sucha. Bude pripravovať opatrenia pre zmiernenie dopadu uvádzaných faktorov na poľnohospodársku výrobu a na ochranu svojich zamestnancov.

3. Vplyv činnosti družstva na životné prostredie

Poľnohospodárstvo zaberá v krajinách EÚ najviac pôdy a ostáva jedným z najdôležitejších hospodárskych odvetví. Štúdia nemeckej Federálnej agentúry pre životné prostredie (UBA) však naznačuje, že takto intenzívne poľnohospodárstvo výrazne škodí životnému prostrediu.

Jedným z najkontroverzejších problémov poľnohospodárstva sú práve emisie skleníkových plynov. Vedci dlhodobo naznačujú, že využívanie úrodných planín, výrub lesov, narastajúca spotreba hnojív ale aj kultivácia zeme a chov zvierat produkujú nadmerné množstvo emisií, tiež upozorňujú na negatívny vplyv používania pesticídov a umelých hnojív na človeka a upozorňujú aj na menej známe vplyvy, ako napríklad hromadný chov zvierat.

Okrem znečistenia poľnohospodárstvo ohrozuje aj biodiverzitu, pretože zaťažuje životné prostredie dusíkom, fosforom a ťažkými kovmi. Viaceré pesticídy navyše zabíjajú nie len parazitický hmyz, ale aj ten užitočný, ako sú napríklad včely. Ďalším negatívnym dôsledkom industrializovaného poľnohospodárstva je úbytok viacerých druhov cicavcov a vtáctva, ktorí v dôsledku ľudskej činnosti stratili prirodzené potravinové zdroje, a výskyt náhlych intenzívnych búrkových zrážok v kombinácii s dlhšími obdobiami sucha výrazne vplýva na vznik erózie

Na strane druhej, poľnohospodárstvo a príroda prehlbujú svoj vzájomný vplyv. Poľnohospodárstvo po celé stáročia prispievalo k vytváraniu a udržiavaniu celej škály hodnotných prirodzených biotopov, ktoré sú domovom pre množstvo voľne žijúcich živočíchov a divo rastúcich rastlín. Poľnohospodárstvo tiež podporuje rôznorodú vidiecku komunitu, ktorá nie je len základným aktívom európskej kultúry, ale hrá nezastupiteľnú úlohu aj pri ochrane životného prostredia.

Jedno z najdôležitejších agro - environmentálnych opatrení vo vzťahu k ochrane životného prostredia je rozvoj ekologickej poľnohospodárskej výroby. Poľnohospodárstvo sa podieľa na záchytoch oxidu uhličitého a jeho následnom ukladaní vo forme organického uhlíka v pôde

Najväčšie výzvy životného prostredia na Slovensku na základe medzinárodného porovnania predstavujú nakladanie s odpadom, kvalita ovzdušia a lesy.

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľné využívanie.

V SR je každý povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, predchádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.

Naša spoločnosť spĺňa všetky legislatívne požiadavky vplyvajúce na odpadové hospodárstvo, vedie záznamy o nakladaní s odpadom, aktuálny stav odpadového hospodárstva o pôvode odpadu s informáciou o druhu a množstve za určené obdobie.

- **Nebezpečný odpad** – sa zbiera podľa potreby a je odvážaný na jeho ďalšie využitie, resp. zneškodnenie - NO u pôvodcu podľa § 97, ods.1, písm. g zákona č.79/2015 Z. z. o odpadoch. Dňa 04.08.2016 udelený súhlas číslo : OU-LM-OSZP-2016/08132-003 PM. Súhlas vydaný na päť rokov.
- **Živočíšne vedľajšie produkty** - odvoz a likvidáciu zabezpečuje zmluvný externý dodávateľ
- **Ostatný odpad** – je zbieraný do vlastných nádob a odvoz je zabezpečený vlastnou dopravou na skládku odpadu – TOS s.r.o
- **Živočíšne vedľajšie produkty kategórie 3 (kuchynský odpad)** - odvoz a likvidáciu zabezpečuje zmluvný dodávateľ Espik Group s.r.o.
- **Obalový materiál** - plnenie záväzných limitov zhodnocovania a recyklácie odpadov z obalov zabezpečuje NATUR-PACK, a.s.
- **OVZDUŠIE** – v PD Važec sú dva hlavné zdroje znečisťovania ovzdušia a to chov hospodárskych zvierat a plynová kotolňa. Prevádzka družstva je umiestnená v okrajovej časti obce, mimo územia s obytnou funkciou, obyvatelia nie sú obťažovaní zápachom, družstvo má dobré podmienky na rozptyl emisií a zachovanie súčasnej kvality ovzdušia v danej lokalite. Pri prevádzkovaní technologických činností bitúнку a syrárne, pri ktorých vznikajú pachové látky do uzavretých priestorov, nie je zhoršujúcim príspevkom k súčasnej úrovni registrovateľného zápachu.
- **VODA** - PD Važec odoberá podzemnú vodu v zmysle vodného zákona č.364/2004 Z.z. Znečistenie povrchovej vody spôsobuje sústreďovanie splaškovej vody v žumpách, skládka odpadu. Spotreba vody je zabezpečená dvoma studňami a vodovodnou prípojkou, ktorá zásobuje prevádzku pitnou vodou
- **Pôda** – PD rešpektuje normy o dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienkach, vzťahujúcich sa na ochranu pôdy pred eróziou a zachovanie pôdnej organickej hmoty a pôdnej štruktúry. Na kontaminácii našej pôdy sa podieľajú skládky živočíšneho odpadu a emisie z dopravných prostriedkov a poľnohospodárskych strojov a to minimálne.

Cieľom PD Važec pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie je nielen identifikovať významné vplyvy, ale nájsť k nim aj prijateľné riešenie, ktorými sa vybrané javy ochránia, alebo zmiernia dopady na ne. Naša spoločnosť má rad bezpečnostných a protipožiarnych opatrení vyplývajúcich, zo všeobecne záväzných právnych predpisov a technických noriem, aby pomohla zamedziť vzniku neštandardných stavov, ktoré by predstavovali zdroj ohrozenia pre životné a pracovné prostredie.

4. Vplyv činnosti družstva na zamestnanosť

Zamestnanosť v poľnohospodárstve má dlhodobu klesajúcu tendenciu. Reštitúcia majetku, transformácia družstiev a zmena agrárnej politiky, ale aj . meniaci sa vzdelanostná štruktúra mali na zamestnanosť v poľnohospodárstve určitý vplyv a poľnohospodárstvo sa usiluje o vytvorenie lepších pracovných príležitostí spojených s technologickými inováciami, vyššou produktivitou a vyššími mzdami, ktoré sú náročnejšie na zručnosti a znalosti zamestnancov.

V PD Važec pri prevádzke rôznorodých činností je potrebné členenie zamestnancov do viacerých oddelení, kvalifikačných skupín, pracovných kategórií a podobne. Správna organizačná štruktúra a správny výber vedúcich zamestnancov, ktorí majú potrebné odborné znalosti a osobné predpoklady niest' zodpovednosť za svoje rozhodnutia, by malo zabezpečiť efektívne fungovanie spoločnosti

Na základe druhu vykonávanej práce, kvalifikácie, funkcie, PD Važec v roku 2022 zamestnávalo priemerne 71 osôb a to :

Robotníci v rastlinnej výrobe	3
Robotníci v živočíšnej výrobe	25
Remeselníci a opravári	17
Ostatní robotníci	9
Vedúci, technickí a adm. pracovníci	14
Ostatní, údržbári, upratovačky	3
Počet osôb pracujúcich na dohodu	10

Z uvedeného stavu bolo 31 žien, 1 pracovník do 24 rokov veku, 17 pracovníkov 50 a viac rokov veku, 8 pracovníkov s absolvovanou vysokou školou II. stupňa.

5. Záver

V roku 2022 PD Važec zamestnávalo 71 osôb. Obhospodarovalo 1751 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 536,21 ha bola zberová plocha. Vyprodukovalo 969,46 t obilnín a 164,50 t konzumných zemiakov.

Družstvo v roku 2022 chovalo 1284 kusov hovädzieho dobytku, z toho 354 kusov dojnic. Vyprodukovalo 2 297 tis. litrov kravského mlieka, z toho na predaj bolo dané 1 768 tis. litrov kravského mlieka.

Okrem hovädzieho dobytku družstvo chovalo 970 kusov oviec, z toho bolo 661 bahníc. Družstvo z uvedeného stavu oviec vyprodukovalo 44 065 litrov ovčieho mlieka.

Syráreň v roku 2022 spracovala 248 397 litrov kravského mlieka a 44 056 litrov ovčieho mlieka, za syrové výrobky družstvo získalo 305 210 Eur z čistého obratu.

V roku 2022 bitúnok vyrobil 307 105 Eur z čistého obratu.

Čistý obrat družstva PD Važec v roku 2022 oproti minulému roku vzrástol o 638 125 Eur.

Družstvo v roku 2022 investovalo do modernizácie strojov a zariadení 738 146 Eur do nákupu pôdy 25 184 Eur a do nákupu zvierat 9 366 Eur.

Stav krátkodobého majetku k 31.12.2022 bol nasledovný, zvýšil sa stav zásob o 233 625 Eur oproti minulému roku a zvýšil sa stav pohľadávok z obchodného styku oproti minulému roku o 88 225 Eur.

Družstvo bude musí neustále čeliť problémom rapídne rastúcich prevádzkových nákladov, nákladom na zamestnávanie, nákladom na propagáciu a predaj svojich výrobkov, rastúcim nákladom na poistenie majetku.

V budúcich rokoch PD Važec neplánuje rozsiahle investície do stavieb a technológií ako minulé roky, ale sústreďí sa na efektívne využitie majetku, na vytvorenie dobrých podmienok pre pracovnú silu a dobrú sociálnu politiku pre svojich zamestnancov, aby tak družstvo vytvorilo lepšiu kvalitu svojich bio výrobkov a stalo sa silným konkurenčným partnerom v SR.

Družstvo sa v ďalších rokoch bude zaoberať určovaním správnych cien svojich výrobkov na trhu, vývojom cien kravského mlieka, zrýchlením obrátov svojich zásob, pohľadávok, záväzkov a zvyšovaním predaja svojich výrobkov.

V ďalších rokoch, bude PD Važec prijímať aj rozhodnutia na opatrenia voči globálnym hrozbám, aby eliminovalo riziká sucha a horúčav a zabezpečila plynulý chod a rozvoj poľnohospodárskej výroby.